***ДЕТСКА ГРАДИНА № 160 „Драгалевци“***
***РАЙОН „ВИТОША“ – СТОЛИЧНА ОБЩИНА***

*гр. София, кв. „Драгалевци“, ул. „Захари Зограф“ № 1, тел.:02/9671014,*
*email: info-2202832@edu.mon.bg*

**УТВЪРДИЛ:** ..... KRASIMIRA YORDANOVA GATSEVA
Digitally signed by KRASIMIRA YORDANOVA GATSEVA
Date: 2026.10.14 15:41:34 +03'00'

Директор на ДГ №160 „Драгалевци“ - Красимира Гацева

**Заповед №: РД-21 / 15.09.2026 г.**

# ПРОГРАМНА СИСТЕМА

## НА

## ДЕТСКА ГРАДИНА

## №160 „ДРАГАЛЕВЦИ“

Програмната система е приета на Педагогическия съвет с Протокол №1/15.09.2026 г. Утвърдена със Заповед №РД-21/ 15.09.2026 г. Приета на заседание на Обществения съвет. Съгласувана с председателя на Обществения съвет.

## I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Настоящата програмна система се разработва в съответствие с чл. 70, ал. 1 и ал. 2 от ЗПУО, Дв. бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г. и чл.29
2. Програмната система е част от стратегията за развитието на детската градина.
3. Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел.

## II. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМНАТА СИСТЕМА

Програмната система урежда отношенията в ДГ №160 „Драгалевци“, гр. София за период от 4 години. Сама по себе си тя включва участниците в образователния процес и разпознава детската личност като уникална.
Програмната система приема образованието като процес, който включва обучение, възпитание и социализация на децата от 2 до 7 годишна възраст.
Програмната система отчита образованието като национален приоритет и определя политиката на детската градина за повишаване качеството на образованието и прибиране и задържане на 4, 5 и 6 годишните деца, с цел осигуряване на шанс за равен старт в училищното образование.
Програмната система организира учеща общност в детската градина и мотивира учителите да реализират в най – висока степен уменията си за създаване на учеща среда.
Програмната система утвърждава детската градина пред родителите и обществеността на гр. София като значима и необходима среда за пълноценното развитие на детето от предучилищна възраст.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на стратегическата цел на детската градина: полагане на основите за учене през целия живот, като се осигурява личностно развитие на детето, като се отчита значението на играта за детето.

Детската градина е първото стъпало в етапа на развитие на всяко дете. Тя е мястото, където започва образование на детето и където то получава първите грижи, знания, умения и компетентности. Образованието е нещо повече от придобиването само на знания. По време на своя растеж и заниманието със заобикалящата го среда детето се учи как да създава своя представа за света и да се занимава активно с него. Възпитанието и

образованието са процес на развитие на личността и помагат на детето да се справя с живота.

**В тази връзка програмната система на ДГ№160 „Драгалевци“ е подчинена на една обща цел**: Изграждането на автономни и инициативни личности, уважаващи другите, способни да работят съвместно, владеещи базови компетентности, осъзнаващи силните си страни и способни да ги развиват и прилагат за себе си и в полза на обществото.

## III. ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

- **ПОДХОДИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ**

За постигане на поставените цели ДГ№160 „Драгалевци“ използва:

- ✓ **Индивидуален подход** – съобразно личностните потребности на детето, в съответствие с особеностите, възможностите и нивото на развитие на детето. Педагогическото взаимодействие предполага съобразяване с уникалността на всяко дете, с неговия собствен темп на развитие и сензитивност, с опознаването на силните му страни, върху които да стъпи, за да осигури неговия индивидуален личностен напредък
- ✓ **Игрови подход** - образователните и възпитателните цели се постигат при използването на играта като водеща дейност за педагогическо въздействие във всичките й разновидности: предметни игри, творчески игри, конструктивни игри, игри с правила, дидактични игри, словесни игри, подвижни игри, народни игри.
- ✓ **Хуманно-личностен подход** – поставяне на детето в центъра на цялостната дейност, уважение към личността и достойнството на човека. Всяко дете се приема като значима личност – с уважение и достойнство, такова, каквото е, с обич и подкрепа във всеки етап от своето развитие; педагогическото взаимодействие е съобразено с неговите потребности и интереси като субект и го подпомага в изграждането на собствен позитивен Аз-образ.
- ✓ **Ситуационен и интегрален -** Ситуацията е основна форма на педагогическо взаимодействие в детската градина, гарантираща отчитане на интересите и потребностите на всяко дете на всеки етап от неговото индивидуално и групово израстване; освен планираните, организирани ситуации, в педагогическото взаимодействие се използват и непреднамерено възникващите ситуации, за да се

постави всяко дете в благоприятна позиция, осигуряваща неговото емоционално и интелектуално благополучие.

- ✓ **Проектно-ориентиран -** Глобалният и отворен характер на съвременното образование, продиктуван от необходимостта то да отговаря в максимална степен на обществените изисквания и реалности, предполага използването на нови подходи в организацията на педагогическото взаимодействие с цел отвореност и гъвкавост на системата, както и практическа приложимост на знанията и уменията на децата, получени в детската градина и училището. Проектно- и проблемно-базираното обучение, обучението чрез проучване са част от инструментариума на една съвременна образователна институция. В детската градина тези подходи са съобразени с възрастовите особености, социалната среда и социо-културните традиции на общността. Чрез работа по проекти, реализирани в различни тематични области, децата проучват и преоткриват света, в който живеят, и овладяват валидни способи за взаимодействие и съучастие в живота на общността..
- ✓ **Холистичен -** Това е физико-психологически подход, при който детската личност се разглежда като цялостна динамична система; един от най-важните критерии за съвременна образователна среда е осигуряването на възможност за пълноценно развитие на детето в неговата цялостност. Този подход гарантира приобщаването на всяко дете в образователната институция, в отговор на неговите комплексни потребности.
- ✓ **Комплексен -** Цялостното израстване на детето протича в социален контекст - в среда на положително настроени връстници и възрастни. Изграждането на хармонична и разнообразна образователна среда за осигуряване на равнопоставеност и достъп до качествено образование е елемент от Националната стратегия за учене през целия живот 2014 – 2020. Повишаването на качеството и подобряването на достъпа до образование и обучение за деца със специални образователни потребности и с хронични заболявания са залегнали в изискванията на ЗПУО по въпросите на приобщаващото образование. Развитието на подкрепящата среда в системата на предучилищното и училищно възпитание и осъществяването на включващо обучение се изразява в: подкрепа и мотивация на педагогическите специалисти за повишаване на квалификацията, стимулиране на екипната работа; осигуряване на гъвкави форми на обучение; осигуряване на

специализирани пособия и помагала; индивидуална подкрепа за личностно развитие и др.

- ✓ **Откривателски подход – учене чрез преживяване и учене чрез правене**. Подход, допринасящ за добиване на опитност, която води до формиране на умения и навици за здравословен и устойчив начин на живот, които подкрепят цялостното развитие на личността и всестранно обогатяват живота на деца ни;

***Използване на Е-обучение и технологии -*** Информационно-комуникационните технологии играят и ще играят все по-нарастваща роля и ще бъдат неразделна част в системата на обучение. ***Кооперативното учене (Co-operative learning)*** подпомага усъвършенстването на професионалните умения на учителите чрез създаването на ефективни модели за електронно обучение. По този начин те разкриват обучението не като процес на пасивно консумиране на съдържание, а като процес, базиран на дейности, провеждащи се в интерактивна среда и работни ситуации. Децата биват активно въвлечени при съвместното решаване на конкретни задачи и влияят на поведението си посредством двупосочна комуникация.

**Прилагане компетентностно - базираният подход**, който в съвременното образование намира своята реализация в педагогическото взаимодействие. При него се осъществява непрекъсната обратно връзка - учител - дете – родител. Акцентира се върху качеството на възпитателно-образователния процес, като се разглежда не количеството информация придобита от детето, а нейното качество. Резултат от педагогическия процес са формираните ключови компетентности.

- **ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАЙМОДЕЙСТВИЕ**

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето, в който основни участници са: учителят и детето.

При осъществяване на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии; и физическа култура.).

Игровата дейност е базиса на всички видове форми на взаимодействия през учебното и неучебното време в детската градина и в подготвителна група в училище.

**Формите за педагогическо взаимодействие в програмната система са:**

- основна
- допълнителна

Формите на педагогическо взаимодействие се провеждат в съответствие с прилаганата програмна система, при зачитане на потребностите и интересите на децата.

Годишният календар е разпределен на учебна година, т.е. учебно време, което е между 15 септември и 31 май и неучебно време, което е между 1 юни и 14 септември.

**Педагогическата ситуация – основна форма на педагогическо взаимодействие.**

Същност на ситуацията – педагогическата ситуация е основната форма на педагогическо взаимодействие, която протича предимно под формата на игра. Тя се организира само в учебно време, чрез нея се интегрират двата процеса – на възпитание и обучение, съобразени с играта и личният предметно-практическият опит на детето в групата.

Приложение – Ситуацията се използва при реализиране на седемте образователните направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.

Разпределение на педагогическите ситуации – Конкретното разпределяне на педагогическите ситуации по образователни направления се осъществява в седмично разпределение, което е разработено по възрастови групи от учителите на конкретната група преди началото на учебната година и се утвърждава от директора на детската градина.

**Допълнителни форми за педагогическо въздействие.**

Организират се извън времето за провеждане на педагогически ситуации, ежедневно по преценка на учителя и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез тях се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, като допринасят за личностното развитие и разнообразяване живота на детето. Такива в детска градина №160 „Драгалевци” са разходки сред природата, творчески игри, подвижни игри, драматизирани игри, слушане и гледане на приказки, игри и занимания на двор, състезания, конкурси, екскурзии, лагери, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.

**Видове допълнителни форми**

Самостоятелни дейности по избор на детето – в зависимост от условията в групата;

Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзии, лагери, спортни празници, тържества, развлечения, наблюдения на обекти от околната среда.

Приложение:

Провеждат се извън времето на педагогическите ситуации, както в учебното, така също и в неучебното време.

Допълнителни форми използвани в учебно време

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител.

Време за организиране: от 15 септември до 30 май на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън.

Допълнителни форми използвани през неучебно време

Наименование: самостоятелните дейности по избор на детето, дейности, организирани от детския учител. Време за организиране: от 1 юни до 14 септември на съответната година.

Приложение: в сутрешни режимни моменти и след следобедния сън.

**Самостоятелната организация на педагогическо взаимодействие**: осъществява се на основание чл.67, ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование, чл.18, ал.2 от Наредба No5/03.06.2016 г. на МОН за предучилищното образование и чл.21 от Правилника за устройството и функциите на регионалните управления на образованието /ПУФРУО/. На основание чл.12, във връзка с чл.67, ал.2 от Закона за предучилищното и училищното образование, самостоятелната организация на педагогическо взаимодействие се одобрява след решение на експертна комисия, създадена към регионалното управление на образованието, в която се включват и представители на Столична община и на Агенцията за социално подпомагане.

**Ред за осъществяване на процедурата и необходими документи**

1. При изразено желание родителят на детето подава заявление по образец до директора на съответната детска градина/училище. Към заявлението се прилагат следните документи:

1.1. Декларация от родителите за осигурени условия за провеждане на обучението на детето в съответствие с целите на предучилищното образование по чл.5 от Закона за предучилищното и училищното образование, във връзка с чл. 18, ал. 3, т. 1 от чл. 18, ал. 3, т. 1 от Наредба № 5/03.06.2016 г. на МОН за предучилищното образование /по образец/.

1.2. Декларация от родителя по чл.18, ал.3, т.3 от Наредба № 5/03.06.2016 г. на МОН за предучилищното образование за наличие на среда за учене чрез игра, съобразена с възрастовите особености и гарантираща цялостното развитие на детето, както и за опазване на физическото и психическото му здраве и благополучие /по образец/.

1.3. Програма за развитие на детето, която задължително съдържа:

а) избрани методи и подходи, съобразени с възрастта, индивидуалните потребности и интересите на детето и гарантиращи постигане на целите по чл.5 от Закона за предучилищното и училищното образование;

б) примерно разпределение на теми за постигане на компетентностите по чл.28, ал.2 от Наредба № 5/03.06.2016 г. на МОН за предучилищното образование за съответната възрастова група;

в) списък на избраните познавателни книжки и учебни помагала.

2. Директорът на детската градина/училището внася в РУО – София-град с входящ номер мотивирано предложение с приложени постъпилите заявления на родители за включване/преминаване на децата им в самостоятелна организация на педагогическо взаимодействие и документите към тях. В предложението е необходимо да се изрази становище за целесъобразността на СОПВ за конкретното дете.

**РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ**

В детска градина №160 „Драгалевци” за учебната 2025/2026 година се провежда целодневна организация на предучилищно възпитание. Педагогическите ситуации за различните възрастови групи по преценка на учителите са разпределени по следния начин:

- Първа възрастова група – 13 педагогически ситуации
- Втора възрастова група – 15 педагогически ситуации
- Трета подготвителна възрастова група – 17 педагогически ситуации
- Четвърта подготвителна възрастова група – 19 педагогически ситуации

## IV. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

| **ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 1** | **I група** | **II група** | **III подг. група** | **IV подг. група** |
|---|---|---|---|---|
| | (15 – 20 мин.) | (15 – 20 мин.) | (20 – 30 мин.) | (20 – 30 мин.) |
| | Брой ПС | Брой ПС | Брой ПС | Брой ПС |
| *1. Български език и литература* | 1 | 2 | 2 | 3 |
| *2. Математика* | 1 | 1 | 2 | 3 |
| *3. Околен свят* | 1 | 2 | 2 | 2 |
| *4. Изобразително изкуство* | 2 | 2 | 2 | 2 |
| *5. Музика* | 2 | 2 | 2 | 2 |
| *6. Конструиране и технологии* | 1 | 1 | 2 | 2 |
| *7. Физическа култура* | 3 | 3 | 3 | 3 |
| *Минимален общ брой педагогически ситуации* | **11** | **13** | **15** | **17** |
| ***Целодневна организация*** | **11** | **13** | **17** | **19** |

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИНА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В**

**ПЪРВА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (3 – 4 г.)**

| **ФОРМИ Времетраене** | **Понеделник** | **Вторник** | **Сряда** | **Четвъртък** | **Петък** |
|---|---|---|---|---|---|
| **7.00 – 8.45 ДФ** | Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.) | | | | |
| **8.45 - 9.00 ДФ** | Сутрешна закуска (разговори, игри, ритуали, гимнастика и др.) | | | | |
| **9.00 – 9.20 ПС** | Околен свят | Математика | БЕЛ | Конструиране и технологии | Изобразително изкуство |
| **9.20 – 10.00 ДФ** | (подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.) | | | | |
| **10.00 – 10.20 ПС** | Физическа култура | Музика | Изобразително изкуство | Музика | Физическа култура |
| **10.20 – 12.00 ДФ** | (дейност по избор, междинна подкрепителна закуска, игри на открито, разходки, закалителни процедури, работа със специалисти и др.) | | | | |
| **12.00 – 12.30** | Обяд | | | | |
| **12.30 - 15.00** | Следобеден сън (следобедна почивка) | | | | |
| **15.15 – 15.30 ДФ** | Следобедна подкрепителна закуска | | | | |
| **15.30–16.00** | | | Физическа култура | | |
| **16.30 – 19.00 ДФ** | (Форми на общуване и работа с родители при издаване на децата, игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.) | | | | |

***Методи за проследяване на постиженията*** – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИНА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ ВЪВ**

**ВТОРА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (4- 5 г.)**

| **ФОРМИ Времетраене** | **Понеделник** | **Вторник** | **Сряда** | **Четвъртък** | **Петък** |
|---|---|---|---|---|---|
| **7.00 – 8.45 ДФ** | Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.) | | | | |
| **8.45 - 9.00 ДФ** | Сутрешна закуска (разговори, игри, ритуали, гимнастика и др.) | | | | |
| **9.00 – 9.20 ПС** | Околен свят | БЕЛ | Изобразително изкуство | Математика | Конструиране и технологии |
| **9.20 – 10.00 ДФ** | (подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.) | | | | |
| **10.00 –10.20 ПС** | Изобразително изкуство | Музика | Физическа култура | Музика | |
| **10.20 –12.00 ДФ** | (дейност по избор, междинна подкрепителна закуска, игри на открито, разходки, закалителни процедури, работа със специалисти и др.) | | | | |
| **12.00 –12.30** | Обяд | | | | |
| **12.30 –15.00** | Следобеден сън (следобедна почивка) | | | | |
| **15.15 –15.30 ДФ** | Следобедна подкрепителна закуска | | | | |
| **15.30 –16.00 ПС** | Физическа култура | Околен свят | БЕЛ | Физическа култура | |
| **16.30 – 19.00 ДФ** | (Форми на общуване и работа с родители при издаване на децата, игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.) | | | | |

***Методи за проследяване на постиженията*** – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИНА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В**

**ТРЕТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (5-6 г.)**

| **ФОРМИ Времетраене** | **Понеделник** | **Вторник** | **Сряда** | **Четвъртък** | **Петък** |
|---|---|---|---|---|---|
| **7.00 – 8.45 ДФ** | Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.) | | | | |
| **8.45 - 9.00 ДФ** | Закуска (разговори, игри, ритуали, гимнастика и др.) | | | | |
| **9.00 – 9.30 ПС** | Околен свят | Математика | БЕЛ | Конструиране и технологии | Изобразително изкуство |
| **9.30 – 9.45 ДФ** | (игри ) | | | | |
| **9.45 – 10. 15 ПС** | Изобразително изкуство | Музика | Физическа култура | Физическа култура | Музика |
| **10.15 – 10.30 ДФ** | Междинна подкрепителна закуска (игри ) | | | | |
| **10.30 – 11,00 ПС** | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности |
| **11.00 – 12.30 ДФ** | (игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета и др.) | | | | |
| **12.30 – 13.00** | Обяд | | | | |
| **13.00 – 15.00** | Следобедна почивка (следобеден сън) | | | | |
| **15.15 – 15.30** | Следобедна подкрепителна закуска | | | | |
| **15.30 – 16.00 ПС** | Математика | Околен свят | Конструиране и технологии | БЕЛ | Физическа култура |
| **16.00 – 19.00 ДФ** | (Форми на общуване и работа с родители при издаване на децата, игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.) | | | | |

***Методи за проследяване на постиженията*** – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

**СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ И ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ ФОРМИНА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В**

**ЧЕТВЪРТА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА (6-7 г.)**

| **ФОРМИ Времетраене** | **Понеделник** | **Вторник** | **Сряда** | **Четвъртък** | **Петък** |
|---|---|---|---|---|---|
| **7.00 – 8.45 ДФ** | Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.) | | | | |
| **8.45- 9.00 ДФ** | Закуска (разговори, игри, ритуали, гимнастика и др.) | | | | |
| **9.00 – 9.30 ПС** | Околен свят | Математика | БЕЛ | Математика | Конструиране. и технологии |
| **9.30 – 9.45 ДФ** | (игри и др. ) | | | | |
| **9.45 –10.15 ПС** | БЕЛ | Музика | Физическа култура | Изобразително изкуство | Физическа култура |
| **10.15-10.30 ДФ** | Междинна подкрепителна закуска (игри ) | | | | |
| **10.30-11.00 ПС** | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности | | Допълнителни педагогически дейности | Допълнителни педагогически дейности |
| **11.00-12.30 ДФ** | (игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета, експерименти и др.) | | | | |
| **12.30-13.00** | Обяд | | | | |
| **13.00-15.00** | Следобедна почивка (следобеден сън) | | | | |
| **15.15-15.30** | Следобедна подкрепителна закуска | | | | |
| **15.30-16.00 ПС** | Изобразително изкуство<br><br>Физическа култура | БЕЛ<br><br>Околен свят | Математика | Конструиране и технологии | Музика |
| **16.00-19.00 ДФ** | (Форми на общуване и работа с родители при издаване на децата, игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.) | | | | |

***Методи за проследяване на постиженията*** – педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

## V. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Съобразно седмичното разписание по групи, учителите сами изработват тематично разпределение по месеци и седмици по отделните образователни направления, определят темите за постигане на отделните компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Учителите на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.

## VI. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Предучилищното детство е много ценен и значим период в живота на човека. Безспорни авторитети за детето в тази възраст са възрастните (родители и екипа в детската градина), които оказват съдействие и подкрепа на детето в този процес. Чрез предучилищното образование в детската градина/подготвителна група към училище се полагат основите за учене през целия живот, като се осигурява физическо, познавателно, езиково, духовно-нравствено, социално, емоционално и творческо развитие на детето и се отчита значението на играта за детето. В резултат на сътрудничество между учителя и родителя, детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за неговото пълноценно цялостно развитие.

Смятаме, че е необходимо в програмната система на детската градина да се отдели темата за приобщаването на детето в нейния по-широк контекст. В съвременния живот темата за приобщаване се превърна в универсална и общочовешка, решаването на която е мяра за хуманизъм и етика на дадено общество. Приобщаването на едно дете и неговите родители в живота на детската общност включва освен децата със СОП и децата, които се отличават по етнос, култура, непълни семейства, деца отгледани от един родител или от други членове на семейството, или настойници и т.н. Всички тези деца, израснали в различна среда и култура – имат специфични и специални потребности. От друга страна темата за приобщаване трябва да бъде разгледана през различните призми – морална, духовна, етична и образователна.

Ако погледнем нашето обществото, то е съчетание от многообразие, не е моделирано, така, че да изолира различията. Не живеем на улици, по които се разхождат хора с един и същ пол, цвят на кожата, или език.

Затова и нашето разбиране по тази тема, представено в програмната система, е базирано върху уважение на различията и отхвърляне на предразсъдъците.

Необходима е подкрепа на родителите, за да знаят как а говорят с детето си за различията. Какъв език да използват? При такива ситуации в детската градина, могат да се поканят специалисти от подпомагащи професии (психолози, специални педагози, ресурсни учители, логопеди, социални работници и др.). В процеса на приобщаване и преодоляване на затрудненията на детето е необходимо по-ранно навременно и пълноценно сътрудничество между родителите и съответните специалисти.

Чрез различните форми на сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите в детската градина се създават условия за постигане на целите а детската градина – за възпитание, социализация, отглеждане, обучение, на децата, както и за формиране на положително отношение към детската градина/училището.

**Форми на сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството**

Взаимодействието, основано на взаимно доверие и сътрудничество, между родителите на всяко дете и екипа на детската градина, има голямо значение за адаптирането на детето към правилата на образователната среда, както и за развиване на самоувереност и чувство за принадлежност.
Сътрудничеството с родителите се постига на две нива:
 на ниво групата – във форма на родителски актив, комитет и т.н.
 на ниво детската градина – във форма на Настоятелство, Обществен съвет .

Формите на сътрудничество между детската градина и семейството са обединени в две групи: индивидуални и групови форми на работа.

**Индивидуални форми на сътрудничество**

Индивидуален разговор (среща) между детския учител и родителя.
Кога се провеждат?
По договаряне между учителя и родителя. Детският учител би трябвало да предложи време в което няма деца в групата(сутрешните часове; или късния след обяд) или в групата е осигурено присъствие на друго лице от детската градина. По този начин детският учител не нарушава правата на децата и своите задължения по длъжностната характеристика, Правилника за вътрешния ред, а осигурява защитеност на децата в групата.
Срещата може да се проведе преди началото на учебната година (през летния период) и/или в начало на месец септември. по време на първата среща родителите трябва да запознаят учителя с особеностите на тяхното дете, да поговорят открито за техните страхове и очаквания от детската градина. От друга страна учителят на групата запознава родителя с правилника на градината и правилата в групата, както и с неговите родителски задължения.

**Видове разговори:**

Във връзка с тяхната цел, могат да бъдат:
Първоначален и опознавателен разговор – с цел запознаване на детския учител с родителя и детето. Срещата може да се проведете преди началото на учебната година или в нейното начало (м. септември). На тази първа среща родителите могат запознават учителя с особеностите на тяхното дете, за своите очаквания – какво ще се случи с детето им в детската група. От друга страна учителят ги запознава с правилата в групата, в детските градина и с техните родителски задължения.
Информативни разговори – с цел запознаване на родителя с резултатите от предучилищното образование. Провеждат се в началото и края на учебната година.
Рутинни разговори с цел информиране на родителя за промените в детското развитие и поведение, както и за придобитите или в процес на придобиване на умения по отделните

образователни направления. Провеждат се в различни времеви интервали: ежедневни, седмични или месечни.

**Индивидуална консултация**
Кога се провеждат?
По инициатива на учителя или по инициатива на родителя.
*По инициатива на учителя*
Ако учителят трябва да сподели наблюдавани затруднения, които изискват намесата на външен експерт специалист, той трябва да обясни това на родителите. Да подскаже варианти за вземането на решение, което засяга бъдещо развитие на неговото дете.
*По инициатива на родителя*
Когато родителят среща затруднения при отглеждането, възпитанието или при оказване на помощ в процеса на обучение. В тези случаи е необходимо детският учител да насочи родителя към специалист или самият той да насочи родителят към работещи стратегии.

**Други индивидуални форми: Видове съобщения**

Устните съобщения могат да бъдат – телефонно обаждане;
Писмените съобщения е-майл, sms по мобилен телефон /Съобразени с Регламент за лични данни/
Кога се използват?
В зависимост от ежедневните събития и извънредни ситуации, при провеждане на празници и развлечения, екскурзии, лагери и др., събития в детската гадина или извън нея, могат да възникнат ситуации в които учителят да използва бързи форми на съобщения.
За планираните мероприятия, за които е необходима повече подробна и детайлизирана информация за родителя – е желателно използването на писмени съобщения.

**Групови форми на сътрудничество с родителите**

**Родителската среща – традиционната и най-популярна групова форма**

Създаването на сплотена група от родители, които да се включат в живота на групата, допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина. Позитивното въвличане на родителите като наблюдатели, участници и партньори, подпомага реализирането на програмната система на детската градина. Сътрудничеството с всички родители се постига през няколко канала:
В началото на учебната година, във всяка група на детската градина се организира родителска среща, на която представя обосновката и работния план за учебната година. Координират се очакванията на родителите и на екипа на групата/класа. Избира се комитет на родителите. Определят се неговите функции, работните отношения и начин на комуникация с екипа на групата/класа.
Родителските срещи през учебната година могат да се планират, според потребностите и желанията на родителите. В съдържателен аспект, трябва да бъдат тематични, съобразени с актуални за възрастта – „горещи" и доминиращи теми, във връзка възрастовите особености на детското развитие и съответни поведенчески реакции на детето и да децата в групата. Например, подобни ключови теми на детското развитие са:

- ✓ адаптация на детето в детската група;
- ✓ правила в детската група (първа възрастова група);

- ✓ специфични особености във физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческо развитие на детето – за втора и трета възрастови групи;
- ✓ детските приятелства; готовността на детето за живота в училище; готовност за учене – за подготвителна група.

**Групи за подкрепа на родители – съвременна форма за групова подкрепа**

Защо е необходима група и за родителя?
В групата родителят получава формална подкрепа от останалите родители, по въпроси които не може самостоятелно да реши и търси допълнителна емоционална подкрепа и информация.
Чрез групата родителят има възможност да преживява чувството на увереност, защитеност и равнопоставеност.

Видове групи за подкрепа на родителите:
- ✓ група на родителите, които имат еднакви проблеми относно детското развитие;
- ✓ група на родителите, които имат еднакви вярвания и модели на възпитание;
- ✓ група родители, които имат нужда от развиване на своите умения като родители;
- ✓ група родители на надарени деца;
- ✓ група на татковците и др.

**Тренинг с родители**

Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите).
Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят" традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

**Участие на родителите в процеса на предучилищното образование**

Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Обикновено родителите присъстват на открити ситуации, тържества, празници и състезания.
Във всяка група на детската градина се изработват планове за съвместни инициативи с родителите. Най-често това са различните празници и тържества, в които родителите ще вземат участие. Необходимо е на родителите да им се предостави възможност да участват, както в съставянето на плана, така и при неговата подготовка и реализация. По този начин ще могат да се включат по-голяма част от родители, според техните индивидуални нагласи, способности (организаторски, изпълнителски, музикални, кулинарни, естетически и др.), и възможности (финансови или чрез труд).
Родителите могат да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация.

В зависимост от целта на ситуацията, може да се покани родител, който има съответната професия или професионални компетентности по изучаваната тема.
Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления.
Значението на включването на родителя има тристранен характер:
***за детето*** – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него;
***за родителя*** – който може да види детето си в различна от ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения.
***за детските учители в групата*** – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите.

**Други форми за комуникация детски учител – родител**

Във връзка с периодично предоставяне на информация, относно промени в учебната програма; правилата в групата; предстоящи празници, важни събития в детската градина; статии или материали във връзка с детското развитие; новини от живота в детската градина; продукти от дейността на децата (рисунки, работни листове, снимки) и др., могат да се използват следните форми:

- ✓ Сайт на детската градина
- ✓ Информационни табла за родителя

Информация относно многообразието и качеството на учителската дейност, резултатността в детската градина извън нея (участието на децата в различни конкурси и състезания) може да има прозрачност и публичност чрез:

- ✓ Електронно портфолио на детската градина
- ✓ Портфолио на учителите в групата